

Hvem kommer i fritidsordning efter skolereformen?

- Er SFO'erne blevet for dyre for familier, der ikke kan få rabat?

Hvem kommer i fritidsordning efter skolereformen?

Undersøgelsen er udført af seniorkonsulent Niels Glavind og seniorkonsulent Susanne Pade, Bureau 2000. Undersøgelsen er udført for FOA – Fag og Arbejde

Henvendelser:

FOA – Fag og Arbejde
Staunings Plads 1-3
1790 København V
Tlf.: 46 97 26 26

Henvendelser vedr. undersøgelsens tekniske indhold til:
Bureau 2000 – Analyse og forskning
Skråplanet 29
3500 Værløse
Tlf.: 44 66 22 64. www.bureau2000.dk
Copyright: Bureau 2000
ISBN: 978-87-90771-64-8

Indhold

Forord	5
1. Hovedresultater, baggrund og perspektiver	7
1.1. Baggrund.....	7
1.2. Hovedresultater.....	7
1.3. Perspektiver.....	8
2. Datagrundlaget	11
3. Hvem kommer i privatskole?.....	13
4. Hvem kommer i fritidsordning?.....	15
4.1. Overordnede tendenser 2014	15
4.2. Udviklingen 2013-2014.....	18
4.3. Nærmere analyse af, hvem der ikke kommer i SFO	19
Teknisk bilag	23

HVEM KOMMER I FRITIDSORDNINGER?

Forord

Skolereformen og de lange skoledage har sat skolefritidsordninger og fritidshjem under pres. For et par år siden var der typisk tryk på i fritidsordningerne fra kl. 12-13, hvor børnene ankom i stort tal, fulde af energi og mod på mange aktiviteter. Nu kommer børnene i de små klasser efter kl. 14, ofte trætte, men alligevel med et stort behov for, at der skal ske noget andet end i den lange skoledag. Og ofte med behov for omsorg.

Men tiden om eftermiddagen er skåret væsentligt. Det er svært at nå at iværksætte så meget, før børnene skal hjem – selv om medarbejderne ihærdigt prøver at give fritidsordningerne et andet indhold end bare opbevaring.

Denne undersøgelse viser, at der i denne situation er mange forældre, der vælger fritidsordningen fra, når børnene bliver 9-10 år. Undersøgelsen viser samtidig, at det er prisen, det er galt med. For familier, der har høje indkomster, eller som kan få rabat, lader typisk barnet blive i SFO/fritidshjem.

Det er svært at bebrejde forældrene, at de synes, fritidstilbuddene er blevet for dyre. En betaling på typisk 1500 kr. mange penge for en familie med almindelige lønmodtager indkomster. Men fortsætter udviklingen, kommer skolefritidsordninger og fritidshjem under et pres, som efterhånden vil undergrave de kvaliteter, der kendetegner fritidspædagogikken, bl.a. den vigtige indsats i forhold til børn med særlige behov.

Problemet er forstærket, fordi man har iværksat en folkeskolereform uden at have klare forestillinger om, hvad der skulle ske med fritidsordningerne – bortset fra, at de "skal hænge mere sammen med skolen". Hertil kommer, at kommunerne – på grund af det økonomiske pres – har skruet taksterne så meget op, at mange familier med almindelige lønmodtager indkomster ikke længere har råd.

Hvis fritidspædagogikken skal overleve, er der derfor behov for politisk handling og for en sammenhængende politik på området.

Mogens Bech Madsen
formand
Pædagogisk Sektor
FOA

HVEM KOMMER I FRITIDSORDNINGER?

1. Hovedresultater, baggrund og perspektiver

1.1. Baggrund

De lange skoledage, som er en følge af folkeskolereformen, har store konsekvenser for SFO'er og fritidshjem.

Bureau 2000 har i en tidligere analyse gennemført for FOA undersøgt udviklingen i anvendelse af fritidshjem og skolefritidsordninger fra 2013 til 2014. Tager man højde for udviklingen i børnetallet i de relevante aldersgrupper i de enkelte kommuner, faldt efterspørgslen efter pasning for skolebørn med 7,6 pct. fra efteråret 2013 til efteråret 2014.¹ Analysen viste, at faldet var størst for børn i aldersgruppen 9 år og opefter og størst i kommuner med høje takster.

I FOA frygter man, at dette kun er begyndelsen på en nedadgående udvikling for SFO'er og fritidshjem. For nærmere at belyse tendenserne i udviklingen, har FOA bedt Bureau 2000 om at gennemføre en registerundersøgelse med henblik på at kortlægge, hvad der har betydning for, om et barn kommer i SFO/fritidshjem eller ej.

Undersøgelsen er gennemført ved hjælp af anonyme persondata i Danmarks Statistik, hvor oplysninger om barnets brug af pasningsordninger er sammenholdt med data vedrørende forældrenes uddannelse, indkomst, familieforhold, etnisk baggrund m.v.

1.2. Hovedresultater

Danmarks Statistik får data for børnenes benyttelse af pasningstilbud fra forskellige kommunale systemer, især betalingsregistre. Der mangler imidlertid data fra private daginstitutioner, hvor forældrene ikke betaler til kommunen. Det er dog ikke noget stort problem i forhold til nærværende analyse, som drejer sig om skolebørn. Der er kun få privatinstitutioner, der henvender sig til skolebørn.

Alvorligere er det, at der heller ikke er data for børn i skolefritidsordninger på privatskoler. Analysen gennemføres derfor i to tempi:

- 1) Først ses på, hvilke børn, der går i privatskole.
- 2) Dernæst undersøges, hvilke af de børn, der ikke går i privatskole, som ikke kommer i offentlig pasning.

Undersøgelsen vedr. privatskoler viser, at et barns chance for at komme i privatskole øges (i rækkefølge efter den betydning, de enkelte faktorer har med hensyn til at kunne forklare variationen):

- hvis forældrene er veluddannede
- hvis familien har en høj indkomst

¹ "Efterspørgsel efter skolefritidsordninger efter skolereformen" (juli 2015). Ved beregningen er det for hver enkelt kommune beregnet, hvor mange børn på de forskellige alderstrin (6-årige, 7-årige osv.), man skulle have forventet i 2014, hvis efterspørgselsprocenten i kommunen for de enkelte alderstrin havde været den samme i 2014 som i 2013. Den "forventede" efterspørgsel på landsplan er herefter det aggregerede tal for den forventede efterspørgsel i de enkelte kommuner.

HVEM KOMMER I FRITIDSORDNINGER?

- hvis familien er etnisk dansk
- hvis forældrene har tilknytning til arbejdsmarkedet.
- hvis der ikke er tale om en enlig forsørger

Ser vi på, hvilke børn, der kommer i SFO eller fritidshjem, viser en nærmere statistisk analyse, at følgende faktorer har betydning for, om barnet kommer i pasning (i rækkefølge efter faktorernes betydning)

- om barnet har søskende i pasning. Det er langt den vigtigste faktor. Børn med søskende i pasning har langt større chance for at komme i SFO end andre børn.
- om der er tale om en enlig forsørger. Børn af enlige har størst chance for pasning.
- forældrenes indkomst. Der er mindst chance for pasning ved almindelige lønmodtagerindkomster.
- forældrebetalingens højde. Jo dyrere SFO'en er, jo færre kommer i pasning.

Navnlig muligheden for søskenderabat spiller en stor rolle, som det fremgår af Tabel 1.

Tabel 1. Andel af børn (der ikke er i privatskole) i pasning eller klub fordelt på alder og evt. søskende i pasning

Barnets alder 1. oktober 2014	Kun et barn i pasning	To børn i pasning	Tre eller flere børn i pasning	I alt
	Pct. af børn, der er i SFO, fritidshjem eller klub			
6 år	93	99	100	97
7 år	92	99	99	97
8 år	90	98	99	96
9 år	80	95	98	89
10 år	61	86	95	75
11 år	52	79	91	66
12 år	45	72	86	57

Kilde: Registerundersøgelsen

Resultaterne må fortolkes sådan, at en stor del af forældrene fravælger SFO/fritidshjem fra ca. 3 klasse, hvis de skal betale fuld pris. Er der mulighed for rabat, fortsætter de fleste børn længere i de offentlige tilbud.

Tendensen gælder navnlig, hvis taksterne er høje og indkomsterne er mellem-indkomster. Tendensen er blevet forstærket fra 2013 til 2014.

1.3. Perspektiver

Som nævnt viser undersøgelsen, at en stor gruppe forældre med jævne indkomster – fx en parfamilie, der ligger lige over fripladsgrænsen – fravælger SFO'en, når børnene fx kommer i 3. eller 4. klasse, hvis de skal betale fuld pris.

Årsagen hertil er formentlig først og fremmest det høje takstniveau.

I et børnepolitisk perspektiv vil mange hæfte sig ved, at SFO, fritidshjem og klubber for mange børn er udgangspunkt for kammeratskaber. Når det trods alt fortsat er de fleste børn, der er i fritidsordning, kan det være svært for det enkelte barn – efter en lang skoledag – at finde sammen med andre børn i

HVEM KOMMER I FRITIDSORDNINGER?

nærområdet om fælles aktiviteter. I stedet vil mange af disse børn, kan man antage, slappe af med alenesysler, fx TV og spil.

Det ligger uden for rammerne for denne undersøgelse at diskutere, hvilken betydning, det kan have. Men man kan i hvert fald sige, at opdelingen af børn i en gruppe, der samles i SFO, og en gruppe, der klarer sig hjemme, er sket på et grundlag, der næppe er tilsigtet. Det kunne give anledning til mere samlede overvejelser om, hvad man egentlig bør tilbyde de mindre skolebørn i forhold til deres fritid.

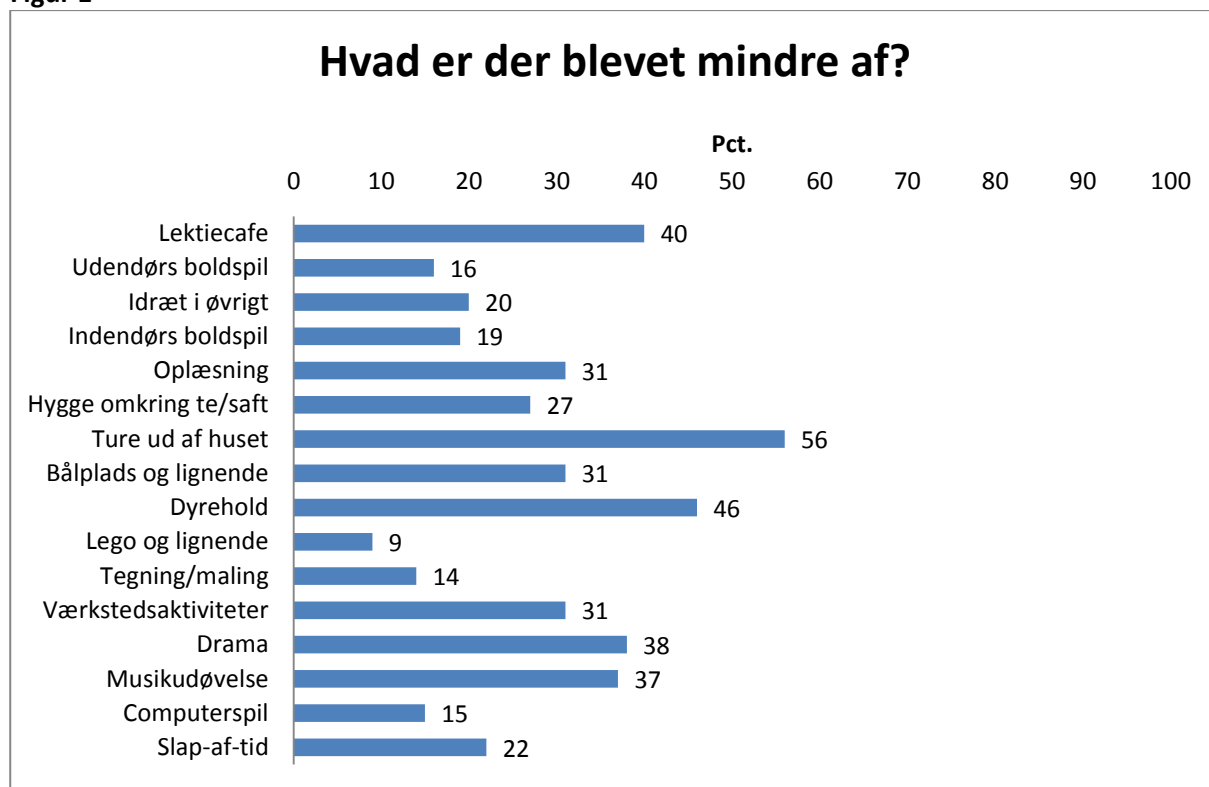
Som nævnt er tendensen til, at børn fra familier med kun ét barn i pasning glider tidligt ud, forstærket fra 2013 til 2014. Dette hænger givetvis sammen med skolereformen.

Bureau 2000 gennemførte ved årsskiftet 2014-15 en undersøgelse for FOA, som viste, at den gennemsnitlige varighed af åbningstiden i skolefritidsordninger på en almindelig hverdag var 3 timer og 3 minutter i skoleåret 2014/15². Det er 1 time og 8 minutter mindre end før skolereformen.

Åbningstiden om morgenen er i gennemsnit omtrent den samme som før skolereformen (1 time og 36 minutter i gennemsnit i dag). De fleste steder bruges SFO'erne dog kun i begrænset omfang om morgenen.

Figur 1 viser, hvordan den længere skoledag påvirker aktiviteterne.

Figur 1

Kilde: Rundspørge til skoler og SFOer

Det ses, at der navnlig er reduceret i de personalekrævende aktiviteter som ture ud af huset, dyrehold, musik og drama. Desuden er lektiecafeerne mange steder flyttet til skoletiden.

² SFO og Dagtilbud. Pris og kvalitet 2015. FOA-Bureau 2000. 2015.

HVEM KOMMER I FRITIDSORDNINGER?

I rapporten refereres også en række af de kommentarer, Bureau 2000 har modtaget fra SFO-lederne. Det fremgår, at personalet nogle steder som udgangspunkt har søgt at opretholde de hidtidige aktivitetstilbud, men at man ofte har måttet indrette sig efter, at det er mere trætte børn, man modtager, end tidligere, som derfor har mere behov for bare at slappe af. Derfor er der ofte ikke så mange af de længerevarende aktiviteter som fx ture. Mange steder er arbejdssituationen blevet mere presset.

Den kortere åbningstid i SFO'erne er kun delvis slået i gennem i taksterne. Tager man pris- og lønudviklingen i betragtning, er forældrebetalingen for skolebørn faldet med ca. 13 pct. i faste priser. På den baggrund synes et voksende antal forældre med almindelige lønmodtagerindkomster øjensynlig, at prisen ikke står mål med fritidstilbuddenes varighed og indhold.

Meget tyder på, at denne udvikling vil kunne fortsætte i de kommende år.

2. Datagrundlaget

Undersøgelsen bygger på registerdata fra Danmarks Statistik. Danmarks Statistik indsamler hvert år i oktober måned cpr-numre på de børn, der er i offentlig pasning. Det er imidlertid ikke for alle børn, man får cpr-numre. Det gælder således privatinstitutioner og nogle grupper af selvejende institutioner. Det gælder desuden skolefritidsordninger på private skoler. For disse grupper modtager Danmarks Statistik kun oplysninger om antal børn og deres aldersfordeling.

I alt så institutionsbenyttelsen pr. oktober 2014 ud som vist i Tabel 2.

Tabel 2. Børn under 13 år i offentlig pasning 1. oktober 2014 fordelt på alder og pasningstype.

Statistikbankens opgørelse

Alder 1. 10.	Dag- pleje	Vugge- stuer	Børne- haver	Alders- integre- rede institu- tioner	Fritids- hjem	Fritids- og ung- doms- klubber	Lege- stuer	SFOer på kom- munale skoler	SFOer på privat- skoler	I alt
0 år	4.559	787	6	4.666	0	0	4	10	0	10.032
1 år	19.162	4.172	29	26.797	0	0	20	47	0	50.227
2 år	16.889	3.511	2.362	31.376	0	0	26	70	0	54.234
3 år	244	171	16.744	42.768	0	0	17	456	0	60.400
4 år	119	48	18.530	44.260	0	1	16	502	5	63.481
5 år	111	3	15.571	35.447	396	18	7	9.653	1.782	62.988
6 år	0	0	696	4.207	1.832	138	3	45.325	8.531	60.732
7 år	0	0	4	2.975	1.830	171	2	44.564	8.610	58.156
8 år	0	0	0	2.946	1.758	299	1	41.876	8.365	55.245
9 år	0	0	0	2.799	1.314	3.056	0	32.685	6.786	46.640
10 år	0	0	0	2.701	125	12.145	0	13.766	1.919	30.656
11 år	0	0	0	2.060	25	12.395	1	7.682	551	22.714
12 år	0	0	0	1.498	16	9.939	0	4.440	189	16.082
13 år	0	0	0	916	5	6.866	0	1.703	70	9.560
I alt	41.084	8.692	53.942	205.416	7.301	45.028	97	202.779	36.808	601.147

Kilde: Statistikbanken.

Det er imidlertid kun de børn, som Danmarks Statistik har cpr-numre på, som indgår i registeranalysen. I forhold til nærværende analyse – hvor man ser på, hvem der *ikke* kommer i pasning, er det uholdbart, hvis børn, der er i SFO på en privatskole, slås sammen med børn, der slet ikke har noget pasningstilbud. Derfor er privatskolebørn udskilt som en særlig kategori.

Tabel 3 viser herefter de børn, som Danmarks Statistik har cpr-numre på, og som er med i registerundersøgelsen.

HVEM KOMMER I FRITIDSORDNINGER?

Tabel 3. Børn under 13 år i offentlig pasning samt privatskolebørn 1. oktober 2014 fordelt på alder og pasningstype. Registerundersøgelsen

Alder 1.10.	Dag-pleje	Vugge-stuer	Børne-haver	Alders-integre-rede institu-tioner	Fritids-hjem	Fritids-og ung-doms-klubber	Andet	SFOer på kom-munale skoler	Privat-skole-børn	I alt
0 år	4.506	741	5	4.350	0	0	4	9	0	9.615
1 år	18.877	3.828	24	24.822	0	0	20	47	0	47.618
2 år	16.557	3.153	2.161	28.950	0	0	26	72	0	50.919
3 år	233	147	14.891	39.560	0	0	17	453	0	55.301
4 år	111	45	16.400	40.849	0	0	16	502	0	57.923
5 år	71	3	13.619	32.530	396	18	7	9.589	2.305	58.538
6 år	10	0	528	3.952	1.750	61	3	44.337	9.517	60.158
7 år	0	0	3	2.930	1.742	57	2	43.515	9.372	57.621
8 år	0	0	0	2.887	1.656	174	1	40.815	9.556	55.089
9 år	0	0	0	2.760	1.220	2.829	10	31.616	9.312	47.747
10 år	0	0	0	2.675	122	11.697	48	13.066	8.157	35.765
11 år	0	0	0	2.042	25	11.919	45	7.246	8.958	30.235
12 år	0	0	0	1.482	16	9.524	35	4.259	9.989	25.305
13 år	0	0	0	744	5	5.237	35	1.363	8.554	15.938
I alt	40.365	7.917	47.631	190.533	6.932	41.516	269	196.889	75.720	607.772

Kilde: Registerundersøgelsen

Når det samlede tal er højere i Tabel 3, er det fordi gruppen af privatskolebørn – navnlig for de ældre aldersgrupper – omfatter mange, der ikke benytter privat-SFO. Disse kan som nævnt ikke udskilles fra andre børn i privatskole. Analysen gennemføres derfor i to tempi:

- 1) Først ses på, hvilke børn, der går i privatskole.
- 2) Dernæst undersøges, hvilke af de børn, der ikke går i privatskole, som ikke kommer i offentlig pasning.

3. Hvem kommer i privatskole?

De private skoler er meget forskellige. Historisk har man to hovedtraditioner:

- De grundtvig-kold'ske friskoler, hvis traditioner i dag navnlig videreføres af mange friskoler i mindre bysamfund.
- De private realskoler, som man historisk især har haft i byerne, og som har rettet sig imod børn af det bedre borgerskab.

De to organisationer, der findes i dag på området – Friskoleforeningen og Danmarks Privatskoleforening – svarer i nogen grad til disse to traditioner, men suppleres i dag af en række skoler og grupper af skoler, som har hver deres egenart, fx lilleskolerne, Steinerskolerne, de tyske friskoler, de katolske friskoler osv.

Den sociale sammensætning vil ofte være forskellig, afhængigt af skolens karakter. Alt andet lige vil man således forvente en bredere social sammensætning, hvis fx et landsbysamfund går sammen om at bevare sin egen friskole, end hvis der er tale om en klassisk realskole.

Men på landsplan har de private skoler ikke en social sammensætning, der svarer til befolkningen som helhed. Grundloven fastsætter, at folkeskolen ikke må koste penge for forældrene. Derimod skal forældrene betale skolepenge, hvis de bruger private skoler. Mange private skoler har dog fripladser m.v. for mindrebemidlede. Samlet kommer 15 pct. af børnene i privatskole.

Tabel 4-8 viser således andelen af børn i alderen 6-10 år, der er i privatskole, når man ser på forskellige baggrundsforhold.

Tabel 4. Andel 6-10 årige i privatskole 2014 fordelt på enlig/ikke-enlige familier

Enlig/ikke-enlig	Andel 6-10 årige i privatskole i pct.
Ikke-enlig	15
Enlig	12
I alt	15

Kilde: Registerundersøgelsen

Tabel 5. Andel 6-10 årige i privatskole 2014 fordelt på etnisk oprindelse

Oprindelsesland	Andel 6-10 årige i privatskole i pct.
Danmark	15
Øvrige Europa	16
Resten af verden	15
I alt	15

Kilde: Registerundersøgelsen

Tabel 6. Andel 6-10 årige i privatskole 2014 fordelt på forældrenes tilknytning til arbejdsmarkedet

Arbejdsmarkedstilknytning	Andel 6-10 årige i privatskole i pct.
Begge forældre på arbejdsmarkedet eller enlig forsørger på arbejdsmarkedet	15
Parfamilie med én på arbejdsmarkedet	16
Ingen forældre på arbejdsmarkedet	11
I alt	15

Kilde: Registerundersøgelsen

Tabel 7. Andel 6-10 årige i privatskole 2014 fordelt på højeste uddannelsesniveau blandt forældrene

Uddannelsesniveau	Andel 6-10 årige i privatskole i pct.
Kun grundskole	10
Erhvervsmæssig uddannelse	12
Studentereksamen m.v.	18
Kort videregående	15
Mellemlang videregående	16
Lang videregående	20
Forsker	20
I alt	15

Kilde: Registerundersøgelsen

Tabel 8. Andel 6-10 årige i privatskole 2014 fordelt på husstandens "ækvivalensindkomst"

Ækvivalensindkomst i kr.	Andel 6-10 årige i privatskole i pct.
Under 100.000	14
100-200.000	13
200-300.000	14
300-400.000	16
400-500.000	19
Over 500.000	23
I alt	15

Kilde: Registerundersøgelsen

Det ses, at børn fra velstillede familier og familier med højst uddannelsesniveau har bedst chance for at komme i privatskole.

En nærmere statistisk analyse viser, at et barns chance for at komme i privatskole øges (i rækkefølge efter den betydning, de enkelte faktorer har med hensyn til at kunne forklare variationen):

- hvis forældrene er veluddannede
- hvis familien har en høj indkomst
- hvis familien er etnisk dansk
- hvis forældrene har tilknytning til arbejdsmarkedet
- hvis der ikke er tale om en enlig forsørger

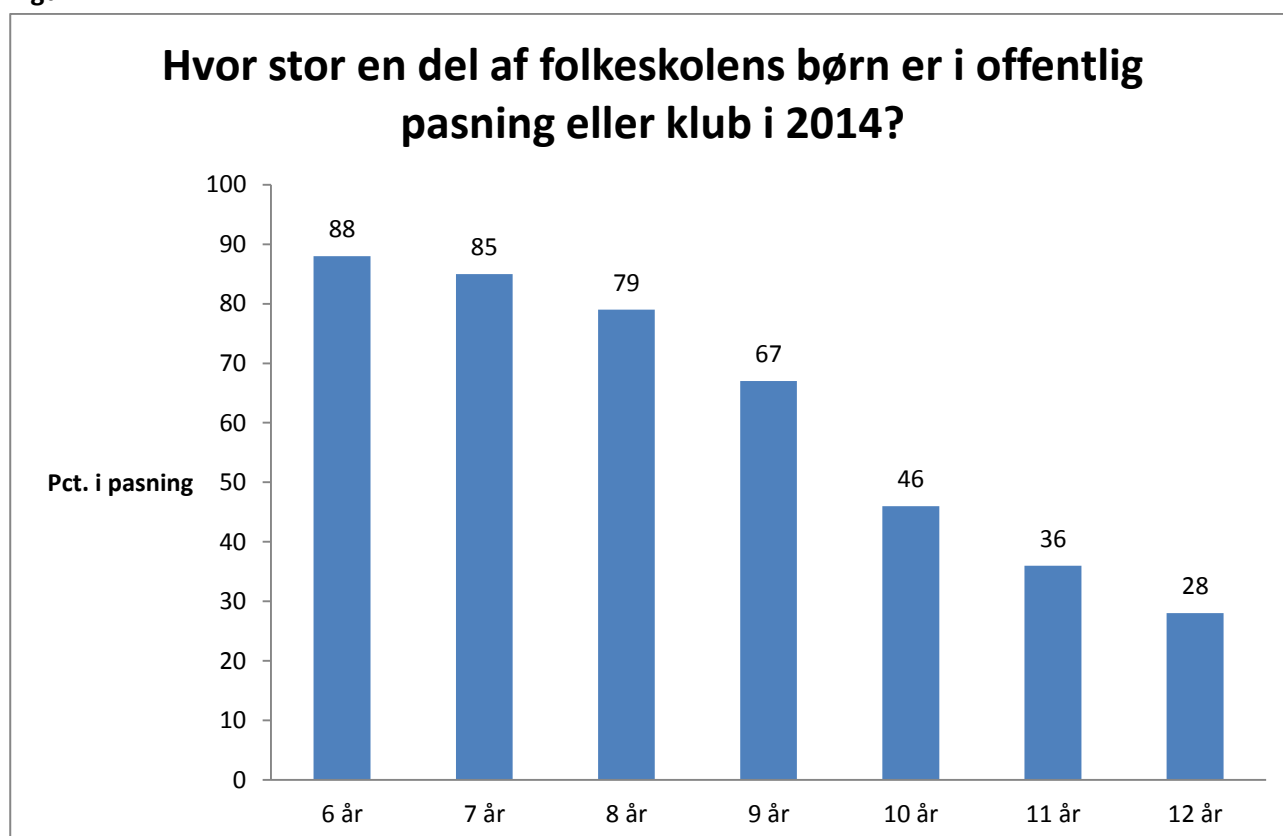
4. Hvem kommer i fritidsordning?

4.1. Overordnede tendenser 2014

Det er nu undersøgt, hvor stor en del af de børn, der *ikke* går i privatskole, som er i offentlig pasning. Der skelnes i den forbindelse ikke mellem SFO og fritidshjem, ligesom børn i daginstitutioner er medregnet. Desuden medregnes børn i fritids- og ungdomsklubber.³

Figur 2 viser herefter, hvor stor en del af børnene, der er i offentlig pasning.

Figur 2

Kilde: Registerundersøgelsen

Nogle få af de børn, som ikke er medregnet, kan være i private tilbud, som ikke indgår i registerdata.

En nærmere analyse viser nu, at benyttelsen af offentlig pasning hænger nøje sammen med, hvad forældrene skal betale. Den faktiske betaling afhænger af tre forhold:

- af selve SFO-taksten i kommunen
- af om familien kan få friplads. De fleste enlige forsørgere kan regne med hel eller delvis friplads, mens der kun er fripladser i begrænset omfang, hvis der er to forældre
- af om der er søskenderabat, dvs. om der er mere end ét barn i offentlig pasning.

³ Man skal være opmærksom på, at der ikke findes offentlig statistik for klubber, der ikke drives efter dagtilbudsloven, men fx efter ungdomsskoleloven. Klubber der drives som SFO'er indgår dog. En del af de ældre børn – fx 11 årige eller 12 årige – kan være i fx ungdomsskoleklub.

HVEM KOMMER I FRITIDSORDNINGER?

Tager vi fx de 10-årige børn, kan betydningen af disse faktorer sammenfattes som vist i Tabel 9.

Tabel 9. Andel 10-årige børn i offentlig pasning 2014 fordelt på kommunens takstniveau, antal børn i pasning i familien og enlige/ikke enlige familier

SFO-takst kr. mdl. i 12 mdr.	Antal børn i familien i pasning									I alt		
	1			2			3 eller flere					
	Enlig?											
	Nej	Ja	I alt	Nej	Ja	I alt	Nej	Ja	I alt	Nej	Ja	I alt
	Pct. af børn i pasning											
Under 1200	52	81	61	82	93	85	94	94	94	69	86	74
1200-1399	50	77	57	84	94	86	96	97	96	70	84	73
1400-1599	43	74	51	80	90	82	93	95	93	64	81	68
Over 1600	40	68	47	76	89	79	90	90	90	58	77	63
I alt	46	76	54	81	91	83	93	94	94	66	83	70

Kilde: Registerundersøgelsen

Tabellen skal forstås således:

Hvis vi fx ser på 10 årige børn, der bor i en kommune, hvor en SFO-plads koster over 1600 kr. mdl., som ikke har søskende i pasning, og som har to voksne i familien, er der 40 pct. af børnene, der er i SFO, fritidshjem eller klub.

Er der tale om 10 årige børn, der bor i en kommune, hvor en SFO-plads koster under 1200 kr. mdl., og som har to søskende i offentlig pasning, er der 94 pct., der er i SFO, fritidshjem eller klub.

Tabel 10 viser de tilsvarende tal for hele gruppen af 6-11 årige.

HVEM KOMMER I FRITIDSORDNINGER?

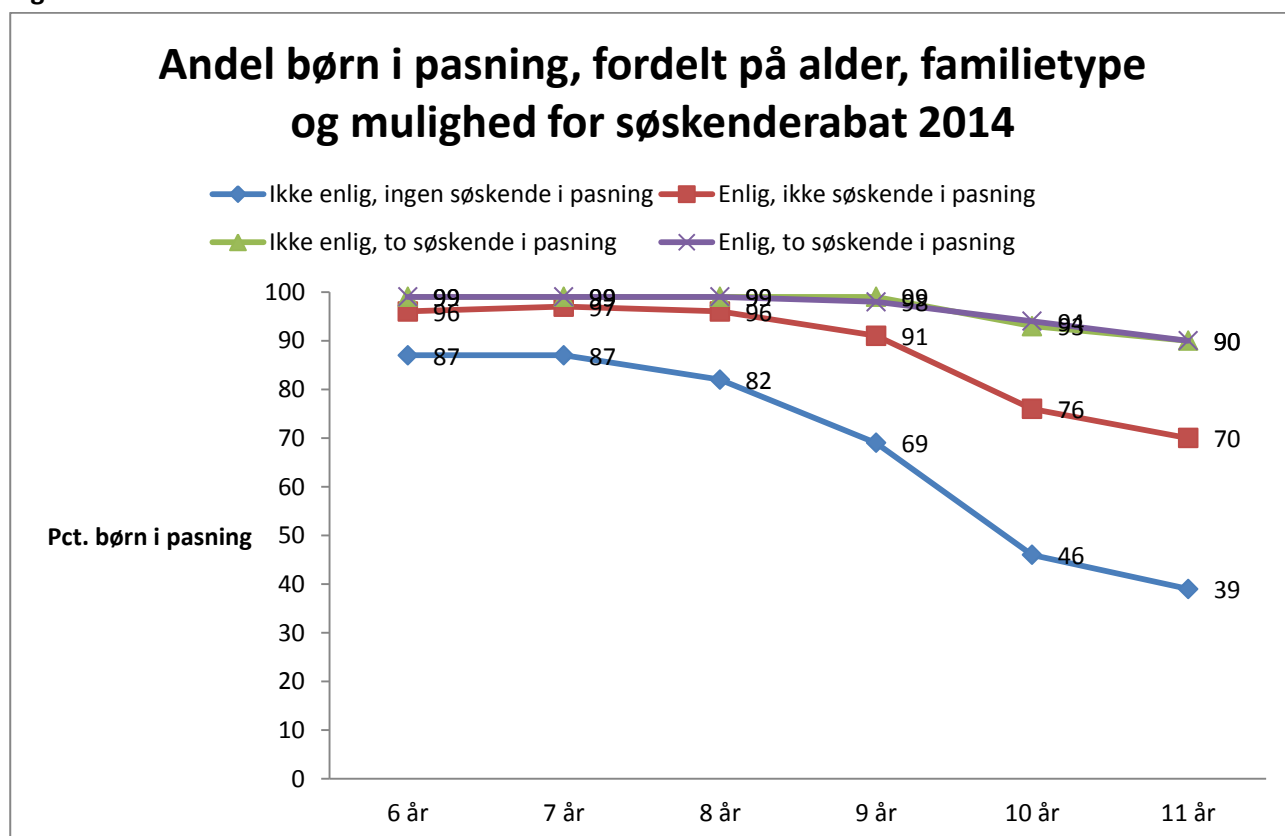
Tabel 10. Andel 6-11-årige børn i offentlig pasning 2014 fordelt på kommunens takstniveau, antal børn i pasning i familien og enlige/ikke enlige familier

SFO-takst kr. mdl. i 12 mdr.	Antal børn i familien i pasning									I alt		
	1			2			3 eller flere					
	Enlig?											
	Nej	Ja	I alt	Nej	Ja	I alt	Nej	Ja	I alt	Nej	Ja	I alt
	Pct. af børn i pasning											
Under 1200	72	90	78	94	97	95	98	97	98	87	93	88
1200-1399	68	89	74	94	97	94	98	98	98	85	93	87
1400-1599	66	87	72	93	96	94	97	97	97	84	91	86
Over 1600	63	85	69	92	95	93	97	96	97	81	90	83
I alt	67	88	73	93	96	94	98	97	98	84	92	86

Kilde: Registerundersøgelsen

Figur 3 viser andelen i pasning, hvis vi ser på udvalgte typer af familie- og søskendeforhold.

Figur 3

Kilde: Registerundersøgelsen

I figuren indgår taksterne ikke.

HVEM KOMMER I FRITIDSORDNINGER?

Det man kan se er, at hvis familien har mulighed for rabat, enten på grund af søskende, eller fordi det er en enlig forsørger, så deltager næsten alle børn i pasningen, og de fortsætter til de bliver 11 år. Hvis der ikke er mulighed for rabat, begynder familierne at tage børnene ud fra de er ca. 9 år. Det gælder navnlig, hvis taksterne er høje.

4.2. Udviklingen 2013-2014

Det er derfor interessant at få belyst, hvilke grupper af børn, det er der nu bruger SFO m.v. i mindre omfang end tidligere.

En analyse viser, at det også i 2013 i særlig grad var enebørn, med to forældre, der blev meldt ud af pasningen. Dette fremgår af tabel 11, som dog samtidig viser, at det fald, man ser for de lidt ældre børn i benyttelsen af pasningsordninger, ikke var så stærkt i 2013.

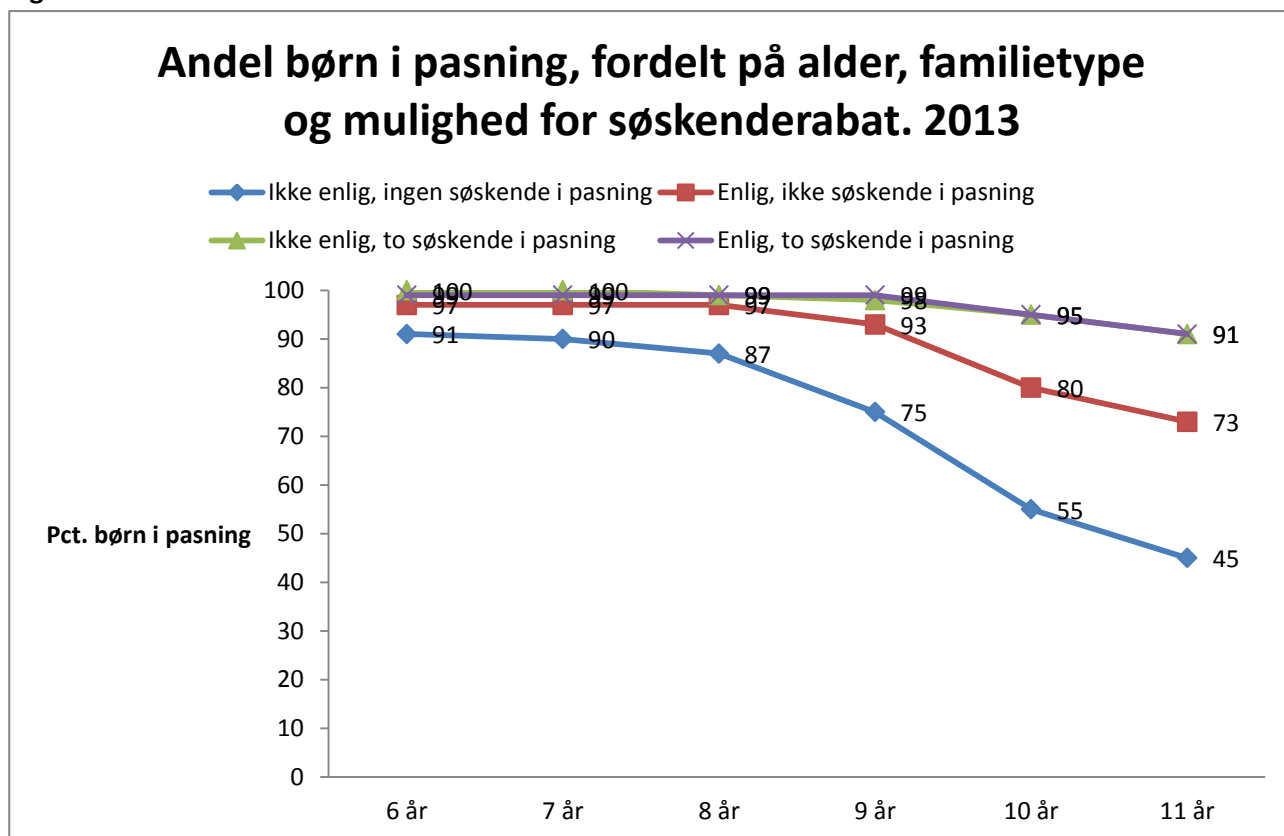
Tabel 11. Andel 6-11-årige børn i offentlig pasning 2013 fordelt på kommunens takstniveau, antal børn i pasning i familien og enlige/ikke enlige familier

SFO-takst kr. mdl. i 12 mdr.	Antal børn i familien i pasning									I alt		
	1			2			3 eller flere					
	Enlig?											
	Nej	Ja	I alt	Nej	Ja	I alt	Nej	Ja	I alt	Nej	Ja	I alt
	Pct. af børn i pasning											
Under 1200	83	94	87	97	97	97	98	97	98	93	95	94
1200-1399	70	87	74	93	96	94	97	96	97	85	91	87
1400-1599	72	90	77	94	96	94	98	98	98	87	93	88
Over 1600	71	88	76	94	96	95	98	97	98	87	92	88
I alt	72	90	77	94	96	95	98	97	98	87	93	89

Kilde: Registerundersøgelsen

Figur 4 bekræfter, at tendensen var den samme i 2013 – men slog knap så kraftigt igennem.

Figur 4

Kilde: Registerundersøgelsen

4.3. Nærmere analyse af, hvem der ikke kommer i SFO

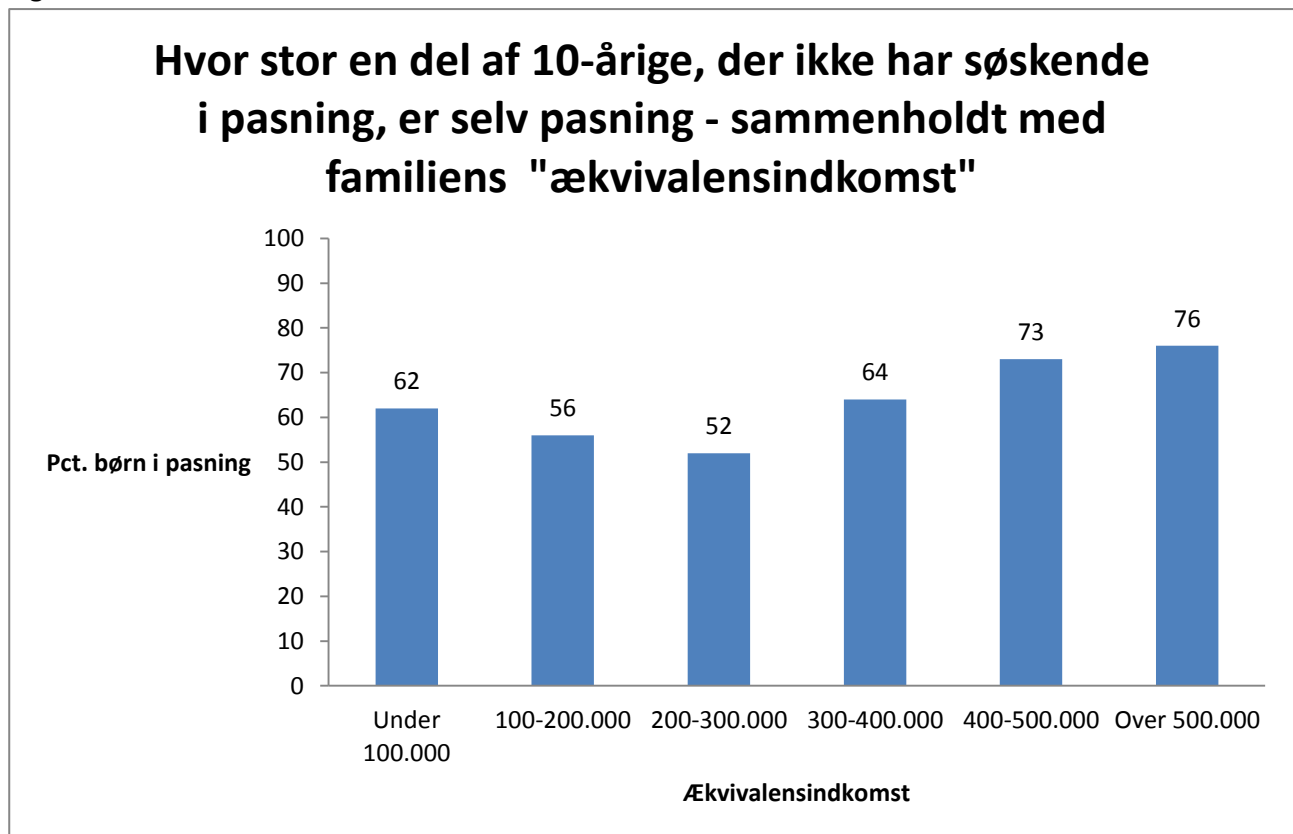
Vi kan således se, at der er en gruppe børn i aldersgruppen 9-11 år, som holder op i SFO/fritidshjem/klub. Det er typisk børn, hvis forældre skal betale fuld SFO-takst. Det er derfor interessant at indkredse denne gruppe nærmere.

Figurene i det følgende illustrerer denne problemstilling, idet vi ser på andelen af 10-årige, der er i pasning – og kun ser på de 10-årige, der ikke har søskende i pasning.

Figur 5 viser sammenhængen med "ækvivalensindkomst". "Ækvivalensindkomst" er et udtryk for en families relative forbrugsmuligheder, når man tager højde for familiens størrelse.⁴

⁴ Den "ækvivalensindkomst", der er anvendt, er ikke den ækvivalerede disponible indkomst, men et tilnærmet udtryk, som er beregnet ud fra forældrenes samlede personlige indkomst divideret med en faktor, som beregnes ved at sammenlægge følgende faktorer: 1 for den første voksne, 0,7 for den næste voksne og 0,5 pr. barn.

Figur 5

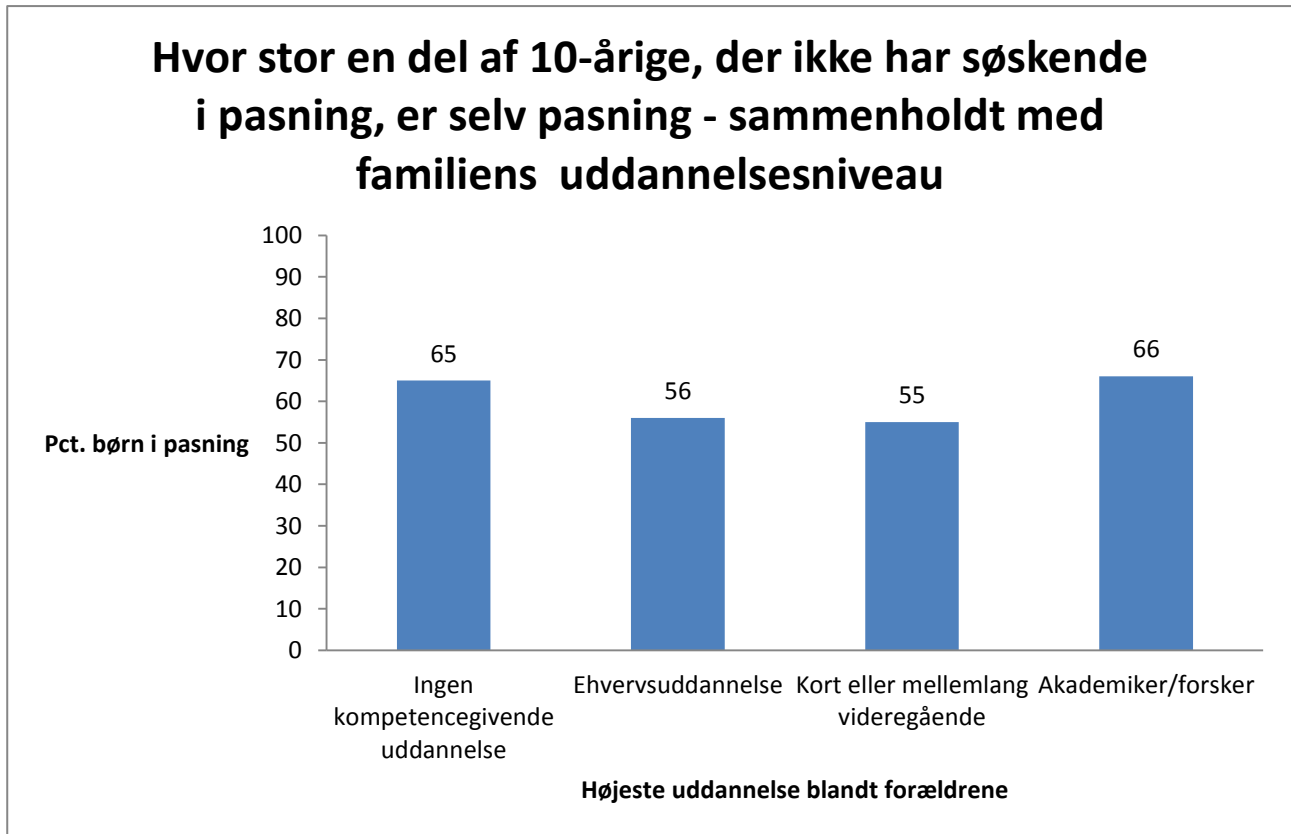

Kilde: Registerundersøgelsen

Det ses, at andelen i pasning er lavest for familier med almindelige lønmodtagerindkomster. Har man meget lave indkomster, får man hjælp gennem fripladsreglerne. Har man høj indkomst, har man bedst råd til at betale fuld pris.

Figur 6 viser sammenhængen med forældrenes uddannelse.

Figur 6

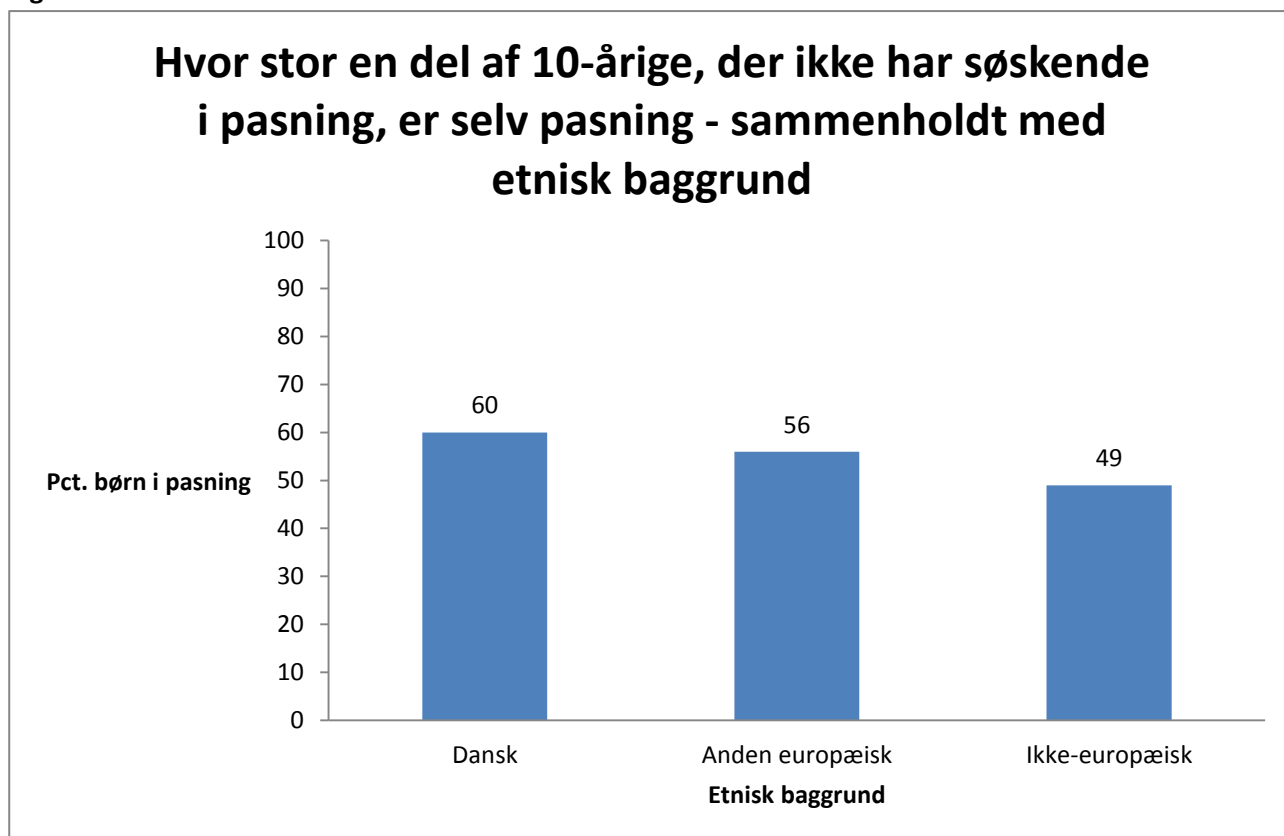

Kilde: Registerundersøgelsen

Det ses, at der er flest, der kommer i pasning, hvis forældrene enten er akademikere eller uden uddannelse. Dette afspejler formentlig bl.a. indkomsterne.

Figur 7 viser andelen i pasning sammenholdt med etnisk baggrund.

Figur 7

Kilde: Registerundersøgelsen

Det ses, at der er lidt færre, der kommer i SFO/klub, hvis barnet har en anden etnisk baggrund end dansk.

En nærmere statistisk analyse viser, at følgende faktorer har betydning for, om barnet kommer i pasning (i rækkefølge efter faktorernes betydning)

- om barnet har søskende i pasning. Det er langt den vigtigste faktor. Børn med søskende i pasning har langt større chance for at komme i SFO end andre børn
- om der er tale om en enlig forsørger. Børn af enlige har størst chance for pasning
- forældrenes indkomst. Der er mindst chance for pasning ved almindelige lønmodtagerindkomster
- forældrebetalingens højde. Jo dyrere SFO'en er, jo færre kommer i pasning

Teknisk bilag

De samlede analyser vedr. faktorer, der har betydning for, om et barn kommer i privatskole er gennemført med SAS-værktøjet PROC LOGISTIC.

I PROC LOGISTIC programmet er kodet således:

1) Den afhængige variabel (*prisko*) er kodet således, at 1=Barnet er i privatskole, 0=Ikke i privatskole.

Forklarende variable:

2) Om barnet bor hos en enlig forsørger eller ej (*enlig*): Enlig=1; Andre familier=0;

3) Højeste uddannelsesniveau i familien (*udtal*): Grundskole=1; erhvervsmæssig uddannelse=2; Gymnasium=3; Kortere videregående=4; Mellemlang videregående=5, Lang videregående=6; Forsker=7. Uoplyst anvendes ikke.

4) Etnisk baggrund (*etnisk*): Dansk=1; Øvrige Europa=2; Øvrige verden=3;

5) Tilknytning til arbejdsmarkedet (*soc*): Begge (eller enlig) på arbejdsmarkedet=1; Parfamilie med én på arbejdsmarkedet=2; Ingen på arbejdsmarkedet=3.

6) EKVI100=En anslået "ækvivalensindkomst". Den "ækvivalensindkomst", der er anvendt, er ikke den ækvivalerede disponible indkomst, men et tilnærmet udtryk, som er beregnet ud fra forældrenes samlede personlige indkomst divideret med en faktor, som beregnes ved at sammenlægge følgende faktorer: 1 for den første voksne, 0,7 for den næste voksne og 0,5 pr. barn. Der er regnet med intervallet á 100.000 kr.

De fem baggrundsvariable viser sig statistisk signifikante. Forældrenes uddannelsesbaggrund kan bedst forklare forskelle i brug af privatskole.

PROC LOGISTIC angiver følgends odds ratios

Odds ratios ved en multivariatanalyse, hvor chance for at komme i privatskole søges forklaret med enlig/ikke-enlig, uddannelsesniveau, tilknytning til arbejdsmarkedet, etnicitet, indkomst.

Odds Ratio Estimates					
Effect	Point Estimate	95% Wald Confidence Limits		Pr > ChiSq	
Enlig	1.061	1.031	1.091	<0.0001	
Udtal	0.892	0.886	0.897	<0.0001	
Soc	0.969	0.950	0.987	0.0011	
Etnisk	0.834	0.816	0.852	<0.0001	
ekvi100	0.928	0.922	0.935	<0.0001	

Kilde: Registerundersøgelsen

HVEM KOMMER I FRITIDSORDNINGER?

Tilsvarende er PROC LOGISTIC anvendt i forhold til analyse af hvilke faktorer, der har betydning for, om børn, der ikke går i privatskole, kommer i pasning.

I PROC LOGISTIC programmet er kodet således:

1) Afhængige variabel (*pas*): 1=Barnet er i SFO, fritidshjem, daginstitution eller klub. 0=Barnet ikke i pasning.

Forklarende variable:

2) Om barnet bor hos en enlig forsørger eller ej (*enlig*): Enlig=1; Andre familier=0;

3) Højeste uddannelsesniveau i familien (*udtal*): Grundskole=1; erhvervsmæssig uddannelse=2; Gymnasium=3; Kortere videregående=4; Mellemlang videregående=5; Lang videregående=6; Forsker=7. Uoplyst anvendes ikke.

4) Etnisk baggrund (*etnisk*): Dansk=1; Øvrige Europa=2; Øvrige verden=3;

5) Ekvi100=Anslået "ækvivalensindkomst".

6) FAMILIEPAS=Antal børn i pasning

7) msko14=Takstniveauet i kommunen omregnet til 12 måneders betaling med intervallerne "under 1200 kr", "1200-1400 kr", "1400-1600 kr". "over 1600 kr".

Antal børn i pasning i familien har langt den største betydning.

Den etniske baggrund er ikke statistisk signifikant i den samlede model.

PROC LOGISTIC angiver følgende odds ratios

Odds ratios ved en multivariatanalyse, hvor chance for at komme i offentlig pasning søges forklaret med enlig/ikke-enlig, uddannelsesniveau, etnicitet, indkomst, antal søskende i pasning, takstniveau

Odds Ratio Estimates				
Effect	Point Estimate	95% Wald Confidence Limits		Pr > ChiSq
ekvi100	0.660	0.652	0.669	<0.0001
udtal	1.039	1.032	1.047	<0.0001
enlig	0.237	0.228	0.246	<0.0001
familiepas	0.168	0.164	0.172	<0.0001
msko14	1.001	1.001	1.001	<0.0001

Kilde: Registerundersøgelsen